

Ministerie van Economische Zaken

> Retouradres Postbus 20101 2500 EC Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

**Directoraat-Generaal
Ondernemen & Innovatie**
Directie Innovatie

Bezuidenhoutseweg 20
Postbus 20101
2500 EC Den Haag
T 070-3798911 (algemeen)
www.ez.nl

Behandeld door
A.C. van der Zwan/J.P.
Broersen

T 070 379 71 25
F 070 379 66 56
j.p.broersen@minez.nl

Datum 4 maart 2009

Betreft Kamervragen over de Research and Development uitgavengroei in
Nederland (2009Z01934/ 2080912170)

Ons kenmerk
OI/I / 9041069

Hierbij bied ik u, mede namens de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de antwoorden aan op de schriftelijke vragen die zijn gesteld door de leden Gesthuizen en Van Dijk (beiden SP) over de Research and Development (R&D) uitgavengroei in Nederland, ingezonden 5 februari 2009 onder de nummers 2009Z01934 en 2080912170.

1

Wat is uw reactie op de constatering van de Europese Commissie dat Nederland van alle EU-landen de laagste Research and Development (R&D) uitgavengroei heeft gehad voor wat betreft het private deel van de investeringen in de jaren 2000-2006?¹

Antwoord

Het beeld, dat uit de cijfers van de Europese Commissie over de relatief zwakke groei van de Nederlandse R&D-uitgaven in de periode 2000-2006 naar voren komt, is niet positief. Het benadrukt de urgentie van het kabinetsbeleid ter stimulering van de investeringen in innovatie met het oog op het handhaven van de goede concurrentiepositie.

2

Welke acties die het kabinet in deze periode heeft ondernomen waren bedoeld om het niveau van de private R&D uitgaven te laten stijgen?

Antwoord

Voor het stimuleren van de innovatie-inspanningen hanteert het kabinet een uitgebalanceerd instrumentarium bestaande uit een basis- en programmatisch pakket dat aansluit bij de potenties van Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen.

1

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/09/92&format=HTML&aged=0&language=NL&guiLanguage=en>

http://www.proinno-europe.eu/admin/uploaded_documents/European_Innovation_Scoreboard_2007.pdf

Dit kabinet heeft het basispakket aanzienlijk verruimd met name gericht op het midden- en kleinbedrijf (MKB). De fiscale stimulering via de WBSO wordt sterk uitgebreid. De uitbreiding van het aantal innovatievouchers en de start van de innovatieprestatiecontracten geven een extra impuls aan de innovatie-inspanningen in het MKB. Financiële knelpunten worden ondervangen met de start van de innovatiekredietregeling. Daarnaast heeft Syntens een rol om het MKB beter te betrekken op het kennisaanbod en bij de innovatieprogramma's. In het programmatisch pakket starten nieuwe innovatieprogramma's en maatschappelijke innovatieprogramma's. De programma's geven een impuls aan innovatie in sleutelgebieden en maatschappelijke sectoren. Bovendien wordt het acquisitiebeleid van het NFIA systematisch gericht op het aantrekken van buitenlandse kennisintensieve bedrijven. Vanuit het Fonds Economische Structuurversterking wordt door het kabinet substantieel geïnvesteerd in kennis en innovatie. De €111 mln voor het starten van de maatschappelijke innovatieprogramma's, €168 mln voor o.a. investeringen in grootschalige researchinfrastructuur en €500 mln voor selectieve continuering van projecten in onderwijs, kennis en innovatie geven een stevige impuls aan onderzoek en ontwikkeling door overheid en bedrijfsleven.

3

Om welke redenen hebben volgens het kabinet deze acties niet geleid tot het halen van de Lissabon doelstelling op dit punt?

Antwoord

Het gevoerde beleid is structuurbeleid dat pas op langere termijn zichtbaar effecten zal tonen.

4

Wat zijn naar de visie van het kabinet in algemene zin de oorzaken van deze achterblijvende investeringen?

Antwoord

Uit onderzoek van het Innovatieplatform en het Ministerie van Economische Zaken² blijkt dat de kennisintensieve Nederlandse sectorstructuur de belangrijkste oorzaak (60% van het verschil ten opzichte van het OECD-gemiddelde) vormt van de achterblijvende private R&D-uitgaven. De rest van het verschil wordt voornamelijk verklaard uit de relatief lage R&D-uitgaven van buitenlandse bedrijven in Nederland. Nederlandse bedrijven doen veel onderzoek in het buitenland maar Nederland trekt relatief veel minder buitenlandse bedrijven aan die in R&D investeren.

5

Deelt u de mening dat het voor het behoud van een gunstige concurrentiepositie van het grootste belang is voor Nederland om het totaal van R&D-uitgaven,

² Position paper van het Innovatieplatform (2008), Analysis of the Dutch R&D position. Erken, H.P.G. and M.L. Ruiter (2005), Determinanten van de private R&D-uitgaven in internationaal perspectief, Ministerie van Economische Zaken, Research Series, Publicatie nummer 050108, Den Haag.

waarvan de private investeringen idealiter tweederde deel zouden moeten uitmaken, te verhogen tot 3% van het BBP?

Antwoord

Het kabinet heeft in 2006 de Lissabon-ambitie en de Barcelona-norm op het terrein van R&D onderschreven als ambitie. Deze ambitie zal in 2010 niet worden gerealiseerd, evenals in de meeste andere Europese landen. Het opvoeren van de kennis en innovatie-inspanningen blijft de komende jaren wel een ambitie van het kabinet, om de gunstige concurrentiepositie van Nederland te versterken en sterker uit de crisis te komen.

6

Erkent u nog altijd dat, zoals u in antwoord op eerdere Kamervragen liet weten³, de private investeringen in R&D van wezenlijk belang zijn voor het op een goed en acceptabel niveau krijgen van de R&D-uitgaven? Valt het onder de verantwoordelijkheid van het kabinet om alles in het werk te stellen om dit te bereiken en kunt u aangeven wat er overblijft van de doelstelling om de publieke en private investeringen in R&D zich te laten verhouden als 1:2, als de private investeringen dusdanig achterblijven?

Antwoord

Onze ambitie als kenniseconomie berust voor een wezenlijk deel op een structureel hoger niveau van de private R&D – al is R&D niet de enige belangrijke maatstaf voor innovatie in bedrijven. Het kabinet zet zich hier voor in. Van de uitbreiding van de WBSO en de programmatische aanpak en de komende impulsen vanuit het Fonds Economische Structuurversterking verwacht het kabinet op termijn zichtbare effecten op de kennisintensiteit van de Nederlandse sectorstructuur en een verbetering van de verhouding tussen publieke en private R&D-investeringen, zodat we sterker uit de crisis kunnen komen. Door de huidige crisis is het inmiddels wel moeilijker geworden om de R&D-investeringen op peil te houden.

7

Wat is op dit moment het plan van aanpak van het kabinet om de private R&D-investeringen te verhogen?

9

Bent u bereid om uiterlijk bij de Voorjaarsnota 2009 plannen te presenteren om zowel private als publieke R&D-investeringen in Nederland op het gewenste niveau, te weten 3% van het BBP, te brengen?

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 2. Het kabinet betreft voorts het bevorderen van de innovatie-inspanningen momenteel bij de maatregelen in reactie op de economische neergang. De Kamer heeft bij motie Hamer c.s. (Tweede Kamer, 2008-2009, 31 371 nr. 71) de regering verzocht in overleg met relevante organisaties zoals het Innovatieplatform te komen tot samenhangende voorstellen voor de Nederlandse economie en de Kamer daar uiterlijk bij Voorjaarsnota over

³ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2007-2008, nr. 1646

te informeren, vanuit de overwegingen dat de kredietcrisis de noodzaak tot nieuwe economische impulsen aantoont en dat een structurele en breed in de samenleving gedragen impuls nodig is om de Nederlandse economie innovatief, duurzaam en concurrentiebestendig te maken. Het kabinet maakt in de Voorjaarsbesluitvorming een integrale afweging, waarbij het onderwerp innovatie-inspanningen zal worden betrokken. De Kamer zal hierover via de Voorjaarsnota worden geïnformeerd.

8

Welk overleg tussen kabinet en bedrijfsleven heeft plaats over deze materie?

Antwoord

Het kabinet overlegt regelmatig met het bedrijfsleven in verschillende vormen en op meerdere niveaus, waarbij het thema innovatie aan de orde komt. Voorts vindt overleg plaats met het bedrijfsleven binnen het Innovatieplatform.

(w.g.) Maria J.A. van der Hoeven
Minister van Economische Zaken